

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال اول ۹۵-۹۴

پایه سوم ۵ ساله

مهر مدرسه

ردیف:		
نام و نام خانوادگی:	نمره: ۲۰	محل ثبت نام: ۹۰ دقیقه
شناسه یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شناسه یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد آزمون:	۲۹۴۱/۰۳
تاریخ:	۱۳۹۴/۱۰/۱۲
موضوع:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبانی العربية
مجموعه:	جلد چهارم: از ابتدای علم النحو تا ابتدای فی المنصوبات (ص ۱۳۵-۹)

نام و نام خانوادگی: ..... نام پدر: ..... کد ملی: ..... مدرسه: ..... شهرستان: ..... استان: .....

۱- فعل مضارع مشخص شده در کدام مورد «منصوب» است؟ ص ۲۰

- الف. سَكُوتًا فَيَنَامُ النَّاسُ بَعْدَ الْعِشَاءِ. ☐
- ب. لَوْلَا مَشَاغِلِي فَتَمْنَعَنِي لَزُرْتُكَ. ☒
- ج. رَزَقَنِي اللَّهُ مَالًا فَأَتَصَدَّقُ بِهِ. ☐
- د. مَا أَرَاكَ إِلَّا تَقُومُ فَتُحَدِّثُنَا. ☐

۲- در کدام گزینه کلمه مشخص شده فاعل نیست؟ ص ۴۲ تا ۴۷

- الف. «مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ» ☐
- ب. إِذَا أَبُوكَ أَمَرَكَ بَلْزُومِ الرِّصَانَةِ فَأَطِعهُ. ☐
- ج. «هَيَّاهُ هَيَّاهُ لِمَا تُوعَدُونَ» ☐
- د. أَكْرَمَ أَصْدِقَائِي إِخْوَانِي. ☒

۳- مسوِّغ ابتداء به نکره در آیه شریفه «وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ» چیست؟ ص ۶۱

- الف. وجود مضافٌ إليه مقدر برای مبتدا ☐
- ب. وجود صفت مقدر برای مبتدا ☐
- ج. وجود معنای دعا در مبتدا ☒
- د. جار و مجرور بودن خبر ☐

۴- در کدام گزینه، محذوف در دو مثال زیر به درستی بیان شده است؟ ص ۸۰ تا ۸۲

ضَرْبِي الْعَبْدَ مُسِيئًا - صَبْرٌ جَمِيلٌ.

- الف. حاصل (خبر محذوف) - صبری (مبتدای محذوف) ☒
- ب. هُوَ (مبتدای محذوف) - حاصل (خبر محذوف) ☐
- ج. ممکن (خبر محذوف) - موجود (خبر محذوف) ☐
- د. کان (خبر محذوف) - صَبْرٌ (خبر محذوف) ☐

۵- با توجه به احکام فعل «عَسَى» استعمال صحیح را معین کنید. ص ۱۰۲

- الف. الْهِنْدَانُ عَسَتْ أَنْ يَقُومَا. ☐
- ب. الْأَخْوَانُ عَسَا أَنْ يَقُومَ. ☐
- ج. الْهِنْدَانُ عَسِيَا أَنْ تَقُومَا. ☐
- د. هِنْدُ عَسَى أَنْ تَقُومَ. ☒

۶- گزینه صحیح را در مورد ضمیر «شأن و قصه» معین کنید. ص ۱۲۶

- الف. هُوَ فِي أَفْعَالِ الْقُلُوبِ مَفْعُولُهَا الْأَوَّلُ. ☒
- ب. يَلْزَمُ أَنْ يَعُودَ ضَمِيرُ مِنَ الْخَبَرِ إِلَيْهِ. ☐
- ج. إِنْ كَانَ مُنْفَصِلًا يُقَدِّمُ خَبْرَهُ عَلَيْهِ. ☐
- د. يَلْزَمُ التَّذْكِيرُ فَلَا يُؤْنَثُ. ☐

۷- حروفی را که بعد از آن‌ها «فعل مضارع» توسط «أَنْ» مقدّر منصوب می‌شود، نام ببرید. (شش مورد) ص ۱۸ تا ۲۰ - ۱/۵ نمره

جواب: ۱. «لَام» تعلیل ۲. «لَام» تأکید ۳. حَتَّى ۴. أَوْ ۵. «فَاء» سببیت (بعد از نفی محض یا طلب محض) ۶. «وَاو» معیّت (بعد از نفی یا طلب)

۷. «وَاو»، «فَاء»، «ثَمَّ» و «وَاو» عاطفه (در صورتی که معطوف‌شان اسم جامد باشد). [فقط به شش مورد نمره تعلق می‌گیرد.]

۸- علت عدم جواز تبدیل «فاء» جواب به «إِذَا» فجائیة در مثال‌های زیر چیست؟ ص ۲۸ و ۲۹ - ۱/۵ نمره

الف) إِنْ دَخَلْتَ عَلَى الْقَوْمِ فَمَا هُمْ بِقَائِمِينَ لَكَ: جواب: جمله جواب شرط منفی است.

ب) مَنْ يَجْتَهِدْ فِيهِمْ يَنْجَحْ: جواب: ادات شرط «إِنْ» یا «إِذَا» نیست بلکه «مَنْ» می‌باشد.

ج) إِنْ تَغَيَّبَ زَيْدٌ فَإِنَّ أَخَاهُ حَاضِرٌ: جواب: جمله جواب شرط با یکی از نواسخ (إِنْ) آغاز شده است.

۹- موارد سه‌گانه وجوب «تقدیم مفعول به» بر فاعل را ذکر کرده و برای یک مورد مثال بزنید. ص ۴۶ - ۲ نمره

جواب: ۱. فاعل محصور باشد. مثال: إِنَّمَا هَذَبَ النَّاسَ الدِّينَ الْقَوِيمَ.

۲. مفعول به ضمیر متصل بوده و فاعل اسم ظاهر باشد. مثال: أَفَادَنِي كَلَامُكَ.

۳. ضمیری که مرجع آن مفعول به است، به فاعل متصل باشد (به صورت مضاف إليه). مثال: إِبْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ. [و مثال‌های مشابه]

۱۰- اصطلاحات زیر را تعریف کنید. ۲ نمره

الف) نائب فاعل: جواب: اسمی است مرفوع که قبل از آن فعل مجهولی آمده است که به این اسم اسناد داده شده است. ص ۵۰

ب) خبر: جواب: لفظی است که به مبتدا اسناد داده شده است همراه با این که معنای آن را نیز کامل می‌کند. ص ۵۹

ج) ضمیر فصل: جواب: ضمیر منفصل مرفوعی است که بین مبتدا و خبری که هر دو معرفه باشند می‌آید تا خبر را از تابع مشخص کند. ص ۸۵

د) شبه مضاف: جواب: هر اسمی که به واسطه عمل کردن و یا عطف، با مابعد خود مرتبط باشد. ص ۱۱۹

۱۱- علت حذف فاعل (مجهول کردن فعل و اسناد آن به نائب فاعل) در جملات زیر چیست؟ ص ۵۱ - ۲ نمره

الف) «خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا»: جواب: به خاطر معلوم و مشهور بودن فاعل (خدای متعال)، آوردن آن بیهوده خواهد بود.

ب) «وَ إِذَا حَيَّيْتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا»: جواب: هدف گوینده از صادر کردن این فرمان به فاعل ارتباطی ندارد و مهم انجام این کار است.

ج) مَنْ أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيتُمْ؟ جواب: ایجاز و مختصر آوردن کلام

د) «مَنْ طَابَتْ سِرِيرَتُهُ حَمِدَتْ سِيرَتُهُ»: جواب: رعایت سجع و آهنگین کردن کلام

۱۲- علت وجوب «تقدیم خبر» بر مبتدا در مثال‌های زیر چیست؟ ص ۶۴ و ۶۵ - ۱/۵ نمره

الف) أَيْنَ الطَّرِيقُ؟ جواب: خبر اسم استفهام (و صدارت طلب) است.

ب) فِي الدَّارِ صَاحِبُهَا: جواب: مبتدا به ضمیری اضافه شده است که به خبر برمی‌گردد (و در صورت مؤخر شدن خبر عود ضمیر بر متأخر لازم می‌آید).

ج) لِلَّهِ دَرْكٌ! جواب: این جمله (مَثَل بوده و) برای بیان تعجب استعمال می‌شود و در صورت تأخیر خبر (از حالت مَثَل خارج شده و) مقصود متکلم (تعجب) را نمی‌رساند.

۱۳- نقش ترکیبی کلمات معین شده را بنویسید. ص ۷۵ و ۷۶ - ۱/۵ نمره

الف) مَا جَالِسُ أَخَوَاهُ عَمْرُو: جواب: مبتدای مؤخر.

ب) هَلْ ضَارِبُ الزَّيْدَانِ؟ جواب: فاعل (جانشین خبر)

ج) أَقَائِمَانِ الزَّيْدَانِ؟ جواب: خبر مقدم

۱۴- تقدیر جملات زیر چیست؟ ص ۸۱ و ۹۶ - ۲ نمره

الف) «لَوْلَا الْعَدْلُ لَفَسَدَتِ الرَّعِيَّةُ»: جواب: لَوْلَا الْعَدْلُ مَوْجُودٌ لَفَسَدَتِ الرَّعِيَّةُ

ب) «لَعَمْرُكَ لَا أَقُومَنَّ»: جواب: لَعَمْرُكَ قَسَمِي لَا أَقُومَنَّ

ج) «أَمَّا أَنْتَ رَاضِيًا رَضُوا»: جواب: لَأَنْ كُنْتُ رَاضِيًا رَضُوا.

د) «أَفْعَلْ هَذَا إِمَّا لَا»: جواب: أَفْعَلْ هَذَا إِنْ كُنْتُ لَا تَفْعَلْ غَيْرَهُ.

۱۵- حروف «مشبیهة بالفعل» از چه جهاتی مانند فعل هستند؟ ص ۱۰۸ - ۱/۵ نمره

جواب: ۱. همگی این حروف مانند فعل ماضی، مبنی بر فتح هستند. ۲. مانند فعل حداقل سه حرفی هستند. ۳. همگی دارای معنای فعل هستند.

۱۶- وجه تسمیه «لا» نفی جنس را بیان کرده و تفاوت معنایی «لَا رَجُلٌ فِي الدَّارِ» با «لَا رَجُلٌ فِي الدَّارِ» (شبییه «لَیْسَ») را ذکر نمایید. ص

۱۱۸ - ۱/۵ نمره

جواب: در جملاتی که این «لا» داخل می‌شود حقیقت و جنس اسمش که نکره است به طور کامل نفی می‌شود.

تفاوت: جمله اول وجود جنس مرد (چه یک نفر و چه بیشتر) در خانه را نفی می‌کند. بنابر این نمی‌توان بعد از آن عبارت «بَلْ رَجُلَانِ» را آورد، اما در جمله دوم می‌توان عبارت «بَلْ رَجُلَانِ» را آورد. [چون در آن دو احتمال وجود دارد: ۱. همانند جمله اول وجود جنس مرد در خانه نفی شود. ۲. مقصود این باشد که یک مرد در خانه نیست، هر چند ممکن است چند مرد در خانه باشند.]